

INTERSONIC

POKOJ V DUŠI

Celovečerní film Vladimíra Balka

Příběh přátelství a zrady

Režie:	Vladimír Balko
Scénář:	Jiří Křížan
Hudba:	Michał Lorenc
Titulní píseň:	Jana Kirschner
Kamera:	Martin Štrba
Producent:	Ján Kováčik
Produkční společnost:	Forza Production House
Střih:	Jan Daňhel
Zvuk:	Jan Paul
Architekt:	Roman Rjachovský
Kostýmy:	Alexandra Grusková
Masky:	Martin Jankovič
Hrají:	Attila Mocos Roman Luknár Helena Krajčiová Robert Więckiewicz Jan Vondráček Jevgenij Libezňuk Jaromír Hanzlík Juraj Nvota Ľubomír Paulovič Ľubo Roman
Dramaturgie:	Jana Skořepová
Výkonný producent:	Veronika Skořepová
Lokace:	Čierny Balog a okolí, Banská Bystrica, Bratislava
Žánr:	drama
Délka:	97 min.
Rok výroby:	2009, Slovenská republika

Film vznikl za podpory Ministerstva kultury Slovenské republiky.

www.pokojvdusi.sk

OBSAH:

Silný životní příběh se odehrává na pozadí drsné scenérie hor se vším, co je pro střední Slovensko typické – patriarchát, pytláctví, rasová nesnášenlivost, krádeže dřeva, ale hlavně ukazuje velkou soudržnost rodiny, víru, přátelství a lásku.

Pokoj v duši je příběhem Tóna (**Attila Mokos**), který se po pěti letech vrací z vězení, kde si odseděl trest za krádeže. Přijíždí do rodné vsi a zjišťuje, že mnohé věci se změnilo: s manželkou (**Helena Krajčiová**) se odcizil, pětiletého syna vlastně nezná, nemůže najít novou práci... Jeho přátelé z dětství – kněz Marek (**Jan Vondráček**) a podnikatel Peter (**Robert Więckiewicz**) se mu snaží pomoci v návratu do normálního života, ale mají své vlastní problémy a trápení. Tóno zoufale hledá východisko ze své situace. Šanci mu nakonec jako jediný dá majitel místní železnice, strojvedoucí Smejkal (**Jaromír Hanzlík**), který jako jeden z mála netrpí předsudky...

Titulní píseň filmu nazpívala **Jana Kirschner**. Její hit *Pokoj v duši*, který v současné době dobývá české hitparády, je na Slovensku již několik týdnů nejhranější skladbou v rádiích.

Jedinečnou atmosféru filmu dotváří podmanivá kamera Martina Štrby, držitele Českého lva za filmy *Je třeba zabít Sekala*, *Anděl Exit*. Scénář napsal Jiří Křížan (Český lev za *Je třeba zabít Sekala*), hudbu složil Michał Lorenc (Český lev za *Je třeba zabít Sekala*).

***Pokoj v duši* byl vybrán do hlavní soutěžní sekce celovečerních hraných filmů na letošním ročníku Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary.**

O NATÁČENÍ

Hlavních rolí se ujali slovenští herci Attila Mokos, Roman Luknár, Helena Krajčiová, český herec Jan Vondráček a polská herecká hvězda Robert Więckiewicz.

Ve vedlejších rolích si zahráli český herec Jaromír Hanzlík, který přijel na natáčení až ze Švýcarska, slovenští herci Viera Topinková, Ľubomír Paulovič či Ľubo Roman.

Natáčení začalo v létě 2007 a trvalo čtyřicet dní. První klapka filmu padla 2. srpna 2007 a poslední na konci září. Na natáčení se podílelo 65 členů štábu. V příběhu si zahrálo 32 herců a 650 komparzistů. Většina filmu se natáčela v obci Čierny Balog a jejím okolí. Týden se filmovalo v Bratislavě. Tvůrci se rozhodli i pro odvážné kaskadérské scény, natáčeli v romské osadě a absolvovali výstup na vrch Vepor, natáčelo se i z vrtulníku.

Přestože ve filmu jádro příběhu hrají mužští aktéři, režisér tvrdí, že *Pokoj v duši* není jen pro pány. „Vždyť mnoho žen žije v nějakém svazku s takovými pány, společně vychovávají děti a zakládají rodiny, silnou součástí slovenské specifické reality. Je to chlapecký film v tom smyslu, že se pokouší navázat na tradici slovenských filmů Martina Hollého. Pro mě je to velký vzor a myslím, že kdyby se narodil v jiné zemi, dnes by na jeho polici v pracovně stálo několik Oscarů,“ říká Balko.

I přes poetický název filmu *Pokoj v duši*, se v něm objevuje několik akčních scén rvaček, hlavně mezi hlavní postavou Attilem Mokosem (Tóno) a místním podvodnickým podnikatelem Štefanem, kterého hraje Roman Luknár. Režisér Vlado Balko přiznává, že si pozval ke spolupráci profesionální české kaskadéry, kteří účinkují i v amerických filmech. Ale zároveň chtěl, aby všechno odehráli herci. „Kaskadéry jsme měli jako odborné poradce. Naučili herce, jak se mají rvát, aby vypadali přesvědčivě, jak se mají tvářit, když dostanou pár ran, jak dát pořádnou facku, jak vypadnout z vlaku tak, aby si neublížili,“ přibližuje Balko. Herci to brali jako dobrou zkušenost. Samotný režisér se však občas bál, protože hrozilo riziko úrazu.

Herec Attila Mokos se musel pro ztvárnění hlavní postavy naučit střílet z pravé lovecké pušky. Přestože postava Tóna byla pro Mokose velmi náročná, natáčení bylo podle jeho slov opravdu příjemné. Velmi dobře si rozuměl s hereckým kolegou, polskou hvězdou, Robertem Więckiewiczem, se kterým se setkal poprvé. „Skvěle jsme si rozuměli jak pracovně, tak i v soukromí. Nejlepší bylo, jak jsme si jako dva lidé, kteří mluví jinými jazyky, úžasně porozuměli,“ vzpomíná.

Roman Luknár hraje podnikatele, který vydělává velké peníze na nelegálních obchodech se dřevem. Luknárovi však jeho negativní role nevadila, právě naopak. „K příběhu *Pokoj v duši* má tato postava nejvíc co říct, hlavně proto, že je protipólem hlavní postavy,“ myslí si Luknár, který odjakživa hraje zloduchy. A přitom tvrdí, že by zvládnul zahrát i faráře. „Dobrého, slušně vychovaného člověka zahrajete velmi snadno. Ale herecká práce spočívá v tom, že je třeba popřemýšlet a někdy vymyslet postavu. A když člověk hraje padouchy, dá se toho hodně vymyslet, hodně vytvořit,“ zdůrazňuje.

SLOVO REŽISÉRA VLADA BALKA

Téma a prostředí

filmu *Pokoj v duši* jsou čistě slovenské. Přesto může film překročit hranice vzniku a může oslovit i diváky v zahraničí. Na poli hraného filmu sice debutuji, ale mám několikaleté zkušenosti jako režisér dokumentárních filmů, které se mi, doufám, podařilo zúročit v autenticitě vyprávění tohoto příběhu.

Žánr

Záměrem tohoto filmu není autentické zachycení současnosti (skutečnosti) v dokumentárním smyslu, ale tvořivá a originální reflexe období, ve kterém žijeme. Pokouší se reagovat na paradoxy doby těsně po vstupu do Evropské unie v kontrastu s národní tradicí. Film vypráví příběh o lidech žijících na Slovensku, v zemi v srdci Evropy na počátku 21. století. Slováci jsou národ baladický a současně hrdý, a právě hrdost jim nedovoluje projevovat své emoce. Všechna svá životní dramata řešíme rázně. V tomto příběhu si každá z postav nese svůj podíl viny. Všichni jsme si vytvořili svůj uzavřený systém, který nám umožňoval přežít v časech komunistické diktatury a je čím dál těžší z tohoto systému vztahů vystoupit.

Lokace

Natáčeli jsme v Čiernom Balogu, v prostoru, kde jsou malebné kopce, ale jejich strmost jasně mluví o tvrdém životě místních lidí. Na druhé straně skrze postavu Petera ukazujeme výrazný kontrast dynamicky se rozvíjejícího velkoměsta, které přebírá všechny pozitiva i negativa měst západní Evropy. Vesnice i velkoměsto hledají svou identitu v nových podmínkách středoevropského „karpatského kapitalismu“. To je velmi specifické, ale pro občany západní Evropy velmi inspirativní. Mým záměrem bylo zachovat autentičnost prostředí s minimem dekoračních úprav, zprostředkovat divákovi pocit „tady a teď“.

Styl a forma

Strmost kopců jakoby chránila tradici, která je v tomto kraji nesmazatelná. Oko městského člověka se vyžívá v kráse a romantice tohoto kraje, ale nevidí drama, často nepředstavitelné příběhy, odehrávající se za ploty, za dveřmi na pohled jednoduchých domů. V každém z nich vládne patriarchát, tradice pytláctví, ale i věrného přátelství, dnes velmi ojedinělého, přátelství na celý život. Obrazová složka filmu není dominantní, plně se podřizuje příběhu. Záběry malebné krajiny střídá kamera, která, jako pozorovatel, sleduje autentický příběh, skrytý za dveřmi domů.

Casting

Při výběru herců jsem kladl důraz na jejich uvěřitelnost při ztvárnění dané postavy. Máme čtyři velmi výrazné mužské postavy, věk okolo čtyřiceti. Jsou to chlapi z drsného horského prostředí, jejichž tváře nejsou udržované pánskou kosmetikou. Čteme v nich každou radost i prohru. Spíš než známé tváře jsem preferoval herecký výkon, i když méně známých anebo neznámých herců. Každá postava má totiž velmi složitý, pro herce nejednoznačný charakter.

TVŮRCI

Vladimír Balko - režie

Absolvent Vysoké školy ekonomické a Filmové a televizní žurnalistiky v Bratislavě. Od roku 1988 pracoval ve Slovenské televizi jako redaktor, dramaturg, režisér a producent. Od roku 1996 tvoří jako režisér a spolupracuje s několika produkčními společnostmi na různých zábavných, publicistických a hraných televizních formátech. Podílel se na cyklech dokumentů *Redline* a *Čas M*. V cyklu portrétů slavných *TUCET* natočil profily Martina Hollého, Jarmily Hargašové, Jozefa Bednáríka, Rast'a Piška a dalších. V roce 2003 natočil v rámci dokumentárního cyklu *Nádej pre deti bez detstva* v Nairobi příběh o nenarozeném dítěti, které se narodí se strašným dědictvím – virem HIV. Jeho dokumentární film ze stejného cyklu *Hľadám opatrovatel'ku zn. Agent Orange* získal v roce 2003 Cenu za nejlepší dokumentární film na 38. ročníku festivalu dokumentů Academia film Olomouc. V roce 2005 spolupracoval jako režisér na televizním seriálu *Medzi nami* a je podepsaný pod několika díly populárního seriálu *Panelák*. Vladimír Balko je nositelem ocenění Grammy Award za videoklip k písni *Biely strom* skupiny OBD.

Jiří Křížan - scénář

Po studiu na pražské FAMU pracoval nejprve jako redaktor Mladé fronty. Od roku 1975 je na volné noze. V letech 1989 – 1994 na chvíli opustil scenáristiku a stal se poradcem prezidenta Václava Havla. Podepsal se pod zhruba třicet filmových scénářů, které realizovali významní režiséři české a slovenské kinematografie. Napsal scénáře např. k filmům *Signum Laudis*, *Mrtví učia živých*, *Tichá bolest* režiséra Martina Hollého, *Stíny horkého leta* Františka Vláčila, *Iná láska* Dušana Trančíka, *Je třeba zabít Sekala* a *O rodičích a dětech* Vladimíra Michálka. Za scénář k filmu *Je třeba zabít Sekala* si v roce 1998 odnesl Českého Lva.

Martin Štrba – kamera

Má na svém kontě už desítky filmů. Měl kameru v rukou např. u filmů Martina Šulíka *Neha*, *Všetko, čo mám rád* a *Záhada*. Stál za obrazovou stránkou filmů Vladimíra Michálka *Je třeba zabít Sekala*, *Anděl Exit*, *Babí léto* nebo *O rodičích a dětech*. Spolupracoval i se známými ženskými režisérkami Věrou Chytilovou na filmu *Hezké chvílky bez záruky* a s Michaelou Pavlátovou na *Nevěrných hráčích*.

Za film *Je třeba zabít Sekala* a *Anděl Exit* získal v roce 1998 cenu českých akademiků Český Lev. Je držitelem ceny Literárního fondu IGRIC za tvůrčí kameramanský přínos u filmu Michala Šulíka *Orbis Pictus* a televizní seriál *Záchranáři* Vladimíra Michálka.

Michał Lorenc – hudební skladatel

Patří k nejvytíženějším polským hudebním skladatelům. Získal množství národních i zahraničních cen. Složil hudbu k zhruba 150-ti filmům, seriálům nebo dokumentárním pořadům. Spolupracoval například na těchto českých filmech *Je třeba zabít Sekala*, *Babí léto* nebo *O rodičích a dětech*.

HERCI:

Attila Mokoš – *Tóno Pánik*

Attila Mokoš je stálým členem a hereckou oporou souboru Jókaiho divadla v Komárně. Účinkoval ve filmech *Prípad na vidieku* (režie Stanislav Párnický), *Krajinka* (režie Martin Šulík), *Kruté radosti* (režie Juraj Nvota), *Démoni* (režie Robert Šveda), *Nedodržený sľib* (režie Jiří Chlumský) a v připravovaném slovensko – maďarském snímku *Marhuľový ostrov* (režie Peter Bebjak). Za hlavní roli ve studentském filmu Mariána Priklera *Další dějství* získal prémii literárního fondu IGRIC za herecký výkon.

Roman Luknár – *Štefan*

Slovenský herec Roman Luknár žije od roku 1991 v Madridu. Bývalý člen Divadla pro děti a mládež v Trnavě a Divadla Astorka Korzo '90 patří mezi přední slovenské filmové herce, má na svém kontě velké množství filmových rolí nejen na Slovensku, ale i v Čechách: *Kára plná bolesti* (režie Stanislav Párnický), *Štek* (režie Miroslav Luther), *Chodník přes Dunaj* (režie Miroslav Luther), *Duše jako kaviár* (režie Milan Cieslar), *Kráska v nesnázích* (režie Jan Hřebejk), *Medvídek* (režie Jan Hřebejk), *Nestyda* (režie Jan Hřebejk), *Karamazovi* (režie Petr Zelenka). Za postavu Jakuba ve filmu *Záhrada* byl nominován na Českého Lva za hlavní mužskou roli.

Helena Krajčiová - *Mária*

Slovenská herečka Helena Krajčiová dostala už během studia na konzervatoři a VŠMU několik hereckých příležitostí na předních divadelních scénách v Bratislavě. V současnosti účinkuje v Slovenském národním divadle, v Divadle Nová scéna, v Divadle L+S a hostuje v HaDivadle v Brně. Je držitelkou ceny Talent roku 2004. V poslední době je známá především z televizních seriálů: *Ordinace v růžové zahradě*, *Panelák* nebo *Profesionáli* (TV JOJ).

Robert Więckiewicz – *Peter*

Polská divadelní a filmová hvězda. Debutoval v 90. letech a stále v jeho filmografii přibývají další a další projekty. Jeho hereckého talentu si kromě diváků všímají i kritici, díky kterým má na svém kontě již několik ocenění. Získal například ocenění Nejlepší polský herec 2007 na MFF Gdaňsk, cenu za Nejlepší herecký výkon MFF Festroia Setúbal nebo polskou národní filmovou cenu Orel.

Jan Vondráček – *římsko-katolický kněz Marek*

Je členem pražského Divadla v Dlouhé. Za herecký výkon za postavu Lelia v *Luhárovi* získal prestižní Cenu Alfreda Radoka. Na plátně se objevil ve filmech *Návrat ztraceného ráje*, *Sametoví vrazi* nebo *Sluneční stát* Martina Sulíka. Účinkoval v televizních filmech a vidět jsme ho mohli např. v seriálu TV Nova *Světla pasáže*.

ROZHOVORY

Režisér filmu *Pokoj v duši* Vladimír Balko

Prečo ste sa rozhodli nakrútiť film o mužoch štyridsiatnikoch? Čím vás lákala táto téma?

Dôvod bol veľmi jednoduchý. Mám krátko po štyridsiatke. Po mnohých dokumentoch, televíznych seriáloch, či programoch je toto môj vstup na teritórium hraného filmu, na ktorý som čakal 20 rokov. Preto som chcel začať tým, čo mám prežité a zároveň nakrútiť slovenský film o Slovensku. Príbeh mužov tejto vekovej kategórie ponúka možnosť čo najpresnejšieho obrazu našej reality. Nemoralizujeme ani nekritizujeme, nezosmiešňujeme ani neplačeme. Ide nám o autenticnosť. Dnešní štyridsiatnici sú presne tí, čo si pamätajú na staré „zlaté“ časy socializmu a zároveň sa museli konfrontovať s niečím pre strednú Európu špecifickým, vznikom tzv. karpatského kapitalizmu.

Keďže je film o mužoch, bude výhradne pre mužov a teda pánsky film?

Myslím si, že nie. Veď veľa žien žije v nejakom zväzku s takýmito pánmi, spoločne vychovávajú deti a zakladajú rodiny, tradične silnú súčasť slovenskej špecifickej reality. Je to chlapský film, ktorý sa pokúša nadviazať na tradíciu slovenských filmov režiséra Martina Hollého. Pre mňa je to veľký vzor a myslím si, že keby sa narodil v inej krajine, dnes by na jeho poličke v pracovni sadal prach na niekoľko Oscarov.

Príbeh filmu *Pokoj v duši* sa odohráva na pozadí drsnej scenérie hôr okolo Čierneho Balogu. Prečo ste sa rozhodli pre takéto netypické prostredie a nie povedzme pre mesto?

Pretože tam sa rodí tradícia. Napríklad v našom hlavnom meste žije málo typicky mestského obyvateľstva. Sú to ľudia z dedín či malých miest, ktorí si sem priniesli všetky svoje návyky a snažia sa prispôbiť. Nie vždy úspešne. Drsné prostredie hôr som zvolil preto, aby sme do príbehu dostali atmosféru typicky slovenskú – a ja ju milujem – drsnosť prírody a strmosť kopcov v údoliach a zároveň baladickosť v duši.

A prečo ste si vybrali práve Čierny Balog?

Chodil som tam päť, šesť rokov za našim producentom a priateľmi. Čierny Balog je veľmi zvláštne miesto. Je iný ako ostatné dediny na Slovensku. Už iba napríklad tým, že má 13 osád a každá rodina má svoje prímenie. Súčasne je v ňom čosi typicky slovenské. Filmovať som teda išiel do známeho prostredia. Poznal som nielen železničnú stanicu, ale aj miestne tradície, pravidlá. Ľudia tam majú veľmi blízke vzťahy a to som chcel dostať aj do filmu. Ľudia sú tam síce drsní a priami, ale majú veľké srdcia a nie je ľahké ich získať. Pravdaže, mohli sme nakrúcať kdekoľvek inde, ale Balog je zaujímavý aj svojim umiestnením a prírodou.

Balog je aj pretkaný tradičnými slovenskými záležitosťami – či už sú to poľovačky, obchod s drevom, chlpský patriarchát, slivovica resp. malinovica, viera.

To je každodenná realita ľudí na Slovensku. Treba si uvedomiť, že Bratislava nie je typické Slovensko. To začína až 30 kilometrov severovýchodne od nej. Robil som jeden televízny program a rok som bol vkuse na cestách po našej krajine. Objavil som dediny, o ktorých mnohí ani netušia, že existujú. Čo ma mrzí, je práve to, že veľa ľudí najmä z veľkých miest dokáže kvetnato hovoriť o nejakom malom ostrove v Indickom oceáne, ale o dedinke z ktorej pochádzajú ich rodičia, vedia akurát to, že tam nie je benzínová pumpa.

Ako sa vám nakrúcalo v lesoch?

Mal som ich celé pochodené s domácimi chlapmi. Príroda je tam taká čistá, že keď ste v nej, nenájdete tam žiadne znaky civilizácie – z lesa nevidíte vysoké elektrické vedenie či komíny, nič vás tam teda nevyruší. A toto čaro prírody vplývalo aj na nakrúcanie. Obvykle po týždni alebo dvoch vznikne na filmovačke ponorková choroba, ale tu sa neprejavila. Aj herci hovorili, že toto nezažili pri žiadnom nakrúcaní. Keď sme prešli na tri dni nakrúcať do Bratislavy, všetci ma už prosili, aby sme sa vrátili späť na Balog. A keď sme dokončili nakrúcanie, o dva dni skôr ako bolo v pláne, herci ma prehovárali, aby sme ešte dačo natočili, pretočili. Jednoducho tam ešte tie dva dni chceli zostať.

V snímke účinkujú herci zo Slovenska, Česka aj Poľska. Prečo ste sa rozhodli pre takýto mix?

Bola to nevyhnutnosť. Na Slovensku je hercov okolo štyridsiatky ako šafranu a tí, ktorí sú, nám nemusia vyhovovať charakterovo k danej postave. No ako hovorím, my štyridsiatnici sme vzácny druh. Analyzovali sme tento problém s dramaturgičkou filmu Janou Skořepovou a myslíme si, že je to spôsobené faktom roku '89. Vtedy prišli zásadné zmeny a s nimi spojené neistoty, ktoré poznačili hlavne kultúru.

Veľa hercov sa pod tlakom zmien vrhlo na podnikanie. Skončili školu a ich záujmom prestala byť neistá kariéra v divadle. Tak sa vrhli napríklad do reklamných agentúr.

Ako ste sa dostali k poľskej hereckej hviezde Robertovi Więckiewiczovi?

Do Poľska sme sa pôvodne vybrali na stretnutie so známym hercom Olafom Lubaszenkom. On má však okrem herectva aj režisérске ambície a deň pred našim stretnutím mu prideliť grant na film, takže v dobe, keď sme my mali naplánované nakrúcanie, on pracoval na svojom filme. Boli sme z toho smutní a pýtali sme sa, čo teraz? A ako sme boli v kastingovej agentúre, pozeral som sa cez plece jednej pracovníčke, ktorá si v počítači listovala medzi fotkami poľských hercov. Zrazu som z diaľky uvidel tvár, a povedal som si, to je teda výzor! Tá pani sa na mňa udivene pozrela a opýtala sa ma: „Vy ho nepoznáte? Veď to je Robert Więckiewicz!“ V Poľsku je obrovskou hereckou osobnosťou.

Ako teda reagoval na vašu ponuku?

Tým, že si váži svoju prácu a dáva si pozor na to, aby neúčinkoval reklamách, ale aby čisto pracoval len na svojom hereckom postavení, dal si podmienku, že chce vidieť scenár. A keďže sa mu páčil, ponuku prijal.

Kam všade ste mali na pláne ísť hľadať hercov pre *Pokoj v duši*?

Chcel som ísť k našim susedom, ku ktorým máme blízko, aby pochopili, o čo vlastne v našom filme ide. Nechcel som ísť na Západ. Chcel som nájsť tých pravých hercov a ukázať, že aj takéto osobnosti tu, v strednej Európe, máme.

Vyberali ste plánovane herecké tváre, ktoré nie sú až také známe verejnosti, aby mohli čisto stvárniť vašu postavu?

Vo filmoch chcem autenticitu. Sú dva druhy filmárov – tí, ktorí robia film pre film, hrajú sa s filmom, vytvárajú nový filmový jazyk, a potom sú režiséri, ktorí majú film radi ako skutočnosť, ukazujú realitu. Ja som v tej druhej kategórii. Mne išlo o to, aby diváci hercom verili, aby herci nielen dobre hrali, ale aby sedeli do prostredia, aby mali autentický prejav.

Ako ste sa k tomu s hercami prepracovali?

Napríklad herec Attila Mocos sa musel okrem iného pre hlavnú postavu Tóna naučiť strieľať z ozajstnej poľovníckej pušky. Chcel som totiž, aby herci zažili drsnosť prostredia, v ktorom sme nakrúcali a v ktorom sa dej odohráva. Chcel som, aby sa pred kamerou správali ako skutoční miestni ľudia. Aj preto som Attilu poslal do lesov, poľovníci ho naučili, ako správne držať pušku a ako z nej strieľať. On ju vo filme drží ako ozajstný chlap, a nie ako človek z mesta. Takže keby sa dnes z Attilu stal poľovník, ja by som sa tomu nečudoval.

Je vo filme autentické naozaj všetko? Napríklad jeleň na poľovačke či bitky medzi postavami?

Chcel som, aby jeleň v našom filme vyzeral ako ozajstný jeleň, nie ako jeleň zo zoologickej záhrady. Do nakrúcania som zapojil druhý štáb, ktorý mal za úlohu sledovať jeleňa. Chodili po lesoch a niekoľko dní naňho striehli. Veľká vďaka patrí miestnym lesníkom, ktorí nám veľmi pomohli. Jeleňa vycvičili tak, že mu dávali na to isté miesto krmivo, aby tam pravidelne chodil. Aj napriek tomu to však bolo náročné. Náš jeleň raz prišiel, raz neprišiel. Štáb na neho čakal aj celú noc do rána a jeleňa nikde nebolo. A potom zase jeleň prišiel, keď už mal štáb zabalenú celú techniku. Napokon sa však krásneho paroháča našťastie podarilo vystopovať a nakrútiť s ním niekoľko záberov.

A áno, prizvali sme si aj profesionálnych českých kaskadérov, ktorí účinkujú aj v amerických filmoch. Ja som však chcel, aby všetko zahráli herci. A tak sa aj stalo. Kaskadérov sme mali ako odborných poradcov. Hercov naučili, ako sa majú biť, aby vyzerali presvedčivo, ako sa majú tváriť, keď dostanú pár rán, ako dať chlapskú facku, aj ako vypadnúť z vlaku tak, aby si neublížili. Herci to brali ako dobrú skúsenosť.

Herec Attila Mocos

Ve filmu *Pokoj v duši* hraje hlavnú postavu Tóna.

Prečo ste sa rozhodli vziať úlohu vo filme *Pokoj v duši*?

Zúčastnil som sa kastingu. V snímke sú štyri mužské postavy a ja som dúfal, že môžem uspieť aspoň v nejakej menšej. Keď ma vybrali na hlavnú postavu, bolo to pre mňa veľké prekvapenie. Naozaj som s tým nerátal. A potom už nebola otázka, či vziať túto úlohu. Navyše, keď som čítal

scenár, vycítil som z neho, že v mojej postave ide o silný osud človeka a to ma ako herca v dobrom zmysle provokovalo. Cítil som šancu.

Vaša postava Tóna, ktorý sa vracia z väzenia je psychologicky náročná. Tóno prežíva rôzne pocity – od radosti zo slobody až po odcudzenie sa vlastnej rodiny. Ako ste sa do tejto postavy dostávali, aby ste ju vierohodne znázornili?

Nepýtal som sa väzňov, aký je to pocit, keď vyjdete z basy. Pracoval som ako vždy so svojimi emóciami, prežitými skúsenosťami, ktoré sú v mozgu zachytené. Pamäťové bunky sa prebudili a aj keď som reálne nikdy za mrežami nebol, vedel som si prestaviť pocity Tóna. Bol som totiž dva roky na vojne, a keď som sa prvýkrát po siedmich mesiacoch prechádzal cez brány a išiel domov, bolo to akoby som vychádzal z pekla. Pocity slobody bol vzrušujúci. Je to ťažko pomenovateľné.

Bola teda pre vás ako herca postava Tóna náročná?

Samozrejme. Zahrať človeka, ktorý v sebe dusí veľa vecí, nie je jednoduché. Tóno totiž hneď na začiatku vyjde z väzenia s veľkou ťarchou, a celý ten film to ťahá so sebou.

Ako ste si porozumeli s hereckými kolegami Romanom Luknárom, Janom Vondráčkom a Robertom Więckiewiczom?

S Robertom Więckiewiczom som sa stretol po prvýkrát. On sa snažil v svojej rodnej poľštine nájsť slovenské slová, ja také, aby im zase on rozumel. Po pár dňoch už padli všetky bariéry. Skvele sme si rozumeli počas roboty aj v súkromí. Mali sme veľmi otvorenú a ľudskú komunikáciu. vynikajúce bolo, ako sme si ako dvaja ľudia, ktorí rozprávajú inými jazykmi, úžasne porozumeli.

Ako sa vám nakrúcalo v Čiernom Balogu?

Pre mňa to bol veľký zážitok. Na vojne som bol v Brezne, poznal som teda túto oblasť. Je fascinujúca ľuďmi aj prírodou. Na nakrúcanie mám veľmi dobré spomienky. Stala sa nám taká zvláštna vec. Keď sme sa po mesiaci nakrúcania v Balogu presunuli do Bratislavy, hoci len na štyri dni, bol to pre nás šok. Po troch dňoch nakrúcania v hlavnom meste, kde bolo v lete veľmi teplo a veľa ruchu, sme boli všetci zo štábu vyčerpaní. Každý sa tešil, že sa vrátíme späť do Balogu. Tam je ten pokoj v duši. Bratislava bola studená sprcha.

Ako sa vám spolupracovalo s ľuďmi priamo z Čierneho Balogu, ktorí s vami vo filme hrali?

Všetci domáci boli veľmi milí. Aj kamarátstva sa zrodili. Oni cítili hrdosť, že sa nakrúca práve v ich mestečku. My herci sme cítili akúsi ťarchu zodpovednosti, že nemôžeme týchto ľudí sklamať, že musíme splniť ich očakávania.

Väčšinou hráte v divadle. Ktoré herectvo – divadelné alebo filmové je vám bližšie?

V divadle žijem už 20 rokov, takmer každý deň. Pre mňa je stáť pred kamerou čosi úplne iné. Človek vtedy potrebuje iné danosti ako v divadle, inú hereckú techniku, inú formu sústredenia. To sa pravdaže treba naučiť. Len málo ľudí dostane taký dar od Boha. Pravdou je, že už som sa zopár ráz vo filme objavil, nebolo to pre mňa teda niečo úplne nové, ale aj tak som sa vo vnútri na to musel pripraviť.

A keď ste študovali herectvo, mali ste ambície vyniknúť vo filme?

Keď niekto ide študovať na Vysokú školu múzických umení, rozmýšľa azda iba nad divadlom. A keď herec dostane šancu stáť pred kamerou, je to veľký dar.

Herec Roman Luknár

Ve filme *Pokoj v duši* hraje podnikateľa Štefana.

Čo vás presvedčilo vziať úlohu vo filme *Pokoj v duši*?

Scenár.

Čím vás tak veľmi zaujal? Tým, že rozpráva príbeh štyroch chlapov?

Oslovilo ma, ako bol scenár napísaný. Hneď som si vedel predstaviť obrazy. A potom, pravdaže ma zaujal aj ľudský príbeh filmu – a že zrazu rozprávame o mieste, ktoré je v strede Európy, a nikto takmer nevie, aký sa tam žije život. Ved' Čierny Balog funguje ako samostatný mikroštát. Keď už sme v Európskej únii, mali by sme vedieť, aké miesta nás obkolesujú a ukazovať ich aj iným. Musíme sa naučiť vážiť si to, čo máme doma.

Niektorí herci tvrdia, že hrať negatívne postavy je zaujímavejšie. A vaša postava Štefana veľa pozitív nemá.

K príbehu Pokoja v duši má táto postava najviac čo povedať, hlavne preto, že je protipólom hlavnej postavy. Odjakživa hrám zloduchov. Dobrého slušne vychovaného človeka sa hrá veľmi ľahko. Ale herecká práca spočíva v tom, že treba aj porozmýšľať a aj vymyslieť postavu. A na týchto zloduchoch sa dá veľa vymýšľať a človek teda tvorí. Základom všetkého je hľadanie, prečo je ten človek zlý. Vždy totiž existuje dôvod pre zlo. Všetci sme sa narodili nahí a čistí, niečo sa nám teda muselo v živote stať, aby sme sa obrátili k zlu. Človek má nejaké kódy v génoch po rodičoch, ale to, v akom prostredí vyrastá a čo z neho napokon v dospelosti vyrastie, to musím ako herec vypátrať. A keď to presne neviem, musím vymyslieť, čo sa tomu človeku stalo, prečo je zlý, prečo sa mstí, a či je od neho možné očakávať, že sa ešte zmení na dobrého.

Ako ste formovali postavu? Používali ste teda pamäťové bunky, veci, čo ste zažili, videli?

Presne o tom to je. V podstate je tvorba postavy akousi mozaikou toho, čo sme zažili, čo sa na nás prilepilo. Herec musí mať neustále oči aj uši otvorené a rozprávať sa s čo najviac ľuďmi, nech mu porozprávajú svoje príbehy. Je to trochu zneužívanie, ale potom máte veľa zažitého a tá postava sa dá ľahko tvoriť. Máte totiž z čoho čerpať hlinu na tú kovovú konštrukciu, a nakoniec z nej správite veľkú sochu.

Ako na vás zapôsobilo prostredie Čierneho Balogu, kde sa odohráva dej filmu?

Už som tam bol aj predtým. Pred dvoma rokmi som tam išiel na chatu, chlapcom som ukázal železničku, previezli sme sa po nej. A zrazu po dvoch rokoch som v tom vláčiku sedel pred filmovou kamerou.

Ako ste reagovali na drsnosť prostredia?

Tam je nielen drsná a krásna príroda, ale aj ľudia sú takí. Je to naozaj drsný kraj. Lenže tí ľudia sú duševne veľmi čistí a dobrí. Aj keď, zažili sme na vlastné oči, že dal chlap takú facku svojej žene, až ju zhodil na zem. No on potom nad ňou plakal a hovoril, že ju ľúbi. Ale naštvala ho. Pre nás „civilizovaných“ ľudí je to prekvapivé, ale to je drsný kraj, tam je to normálne.

Herečka Helena Krajčiová

Ve filmu *Pokoj v duši* hraje Tónovu manželku Máriu.

Čím vás oslovila vaša postava manželky Tóna?

Hralo v tom svoju rolu viacero faktorov. Na mojej postave sa mi páčilo, že naozaj bolo čo hrať, cítila som, že je to dobrá príležitosť.

A nebola úloha unavenej sklamanej ženy, ktorá nevie, čo cíti jej manžel a súčasne mu nevie pomôcť, náročná?

To áno, bola pre mňa veľmi náročná.

Museli ste teda zájsť za svoje limity?

Naozaj neviem, kde sú moje limity, takže na toto neviem odpovedať.

Ako ste formovali svoju postavu?

Neprechádzala som žiadnou prípravou alebo niečím špeciálnym. Vždy priamo na pláči sme sa snažili s režisérom dospieť k spoločne akceptovateľnému riešeniu, ako určitú situáciu zahrať. Spoločne aj s ostatnými hercami sme to celé dávali dokopy tak, ako to bolo maximálne možné.

Okrem vás v hlavných úlohách vystupujú samí chlapi. Ako sa vám pracovalo v mužskom obklopení?

Bolo to príjemné, všetci sú dobrí herci. Hrala som iba s chlapmi, ale v štábe bolo samozrejme plno žien, takže rovnováha.

Film *Pokoj v duši* sa zdá byť chlpským filmom, myslíte si, že osloví aj ženské publikum?

Netrúfam si jednoznačne odpovedať. Ja až tak nerozdeľujem mužov a ženy. Nemyslím si, že sú medzi nami až také rozdiely, že by niečo zaujímalo len a len mužov a niečo zase naopak len a len ženy.

Filmovačku ste strávili v netypickom prostredí hôr a lesov v Čiernom Balogu. Ako ste sa tam cítili?

Bola som očarená tým krajom, nepoznala som ho predtým. To prostredie bolo pre mňa prenádherne. Aj domáci, s ktorými sme sa stretli, boli milí. Na čas, strávený v tom prostredí, spomínam veľmi veľmi dobre.

A ako domáci reagovali na vás, známu herečku?

Keď som prišla do Čierneho Balogu, už sa tam nejaký čas točilo, takže boli na hercov zvyknutí, správali sa k nám všetkým bez zábran, boli ochotní, milí, mnohí si s nami aj zahráli.

Český herec Jan Vondráček

Ve filmu *Pokoj v duši* hraje katolíckeho kněze Marka, Tónova priateľa z detstvi.

Zahráli ste si farára, aj ste sa ním niekedy túžili naozaj stať?

Kedysi u mňa táto myšlienka bola. Krstili ma totiž, keď som mal 21 rokov a myslím si, že v tej prvotnej eufórii to chytá každého, nielen mňa. Pravdaže potom ma to prešlo. Dnes som 20 rokov ženatý a som za to rád. Navyše, jeden môj priateľ farár ma prehováral, aby som sa stal hercom. takže s farármi je istým spôsobom spätý celý môj život.

Takže postava farára sa vám teda hrala ľahko?

Bol som veľmi rád, že môžem hrať taký druh farára, aký ja poznám z prostredia mojich priateľov farárov. To nie je farár svätec, ani farár "blbeček", to je farár z reálneho života zbavený klišé. Je len málo filmov, v ktorom sú postavy farárov uveriteľné.

S hereckými kolegami ste sa stretli po prvýkrát. Ako sa vám spolupracovalo?

Aj napriek tomu, že sme sa videli po prvýkrát, po chvíľke nám bolo tak dobre, až som mal pocit, že sa poznáme odjakživa. Bolo to veľmi priateľské. Čas, ktorý sme strávili spolu medzi nakrúcaním, bol skvelý.

Ako ste sa cítili v Čiernom Balogu v obkolesení hôr?

Cítil som sa tam veľmi dobre, lebo som bol obklopený ľuďmi, s ktorými mi bolo dobre. Samozrejme, že som neprenikol úplne do toho pravého domáceho prostredia Čierneho Balogu, boli sme však na pár návštevách, a tí ľudia boli veľmi milí. Chudobnejšie kraje, ako je aj tento, majú vždy tú vlastnosť, že ľudia sú v nich priateľskejší. Tí ľudia žijú v drsnom prostredí, a správajú sa omnoho lepšie, lebo vedia, že život nie je jednoduchý.

Takže na filmovanie máte samé príjemné spomienky?

Herci vždy hovoria: "Toto filmovanie bolo to najkrásnejšie, čo som zažil, a hral som spolu so skvelými hercami, všetko bolo super." Znie to ako klišé, ale teraz to tak naozaj nemyslím. Ja som počas nakrúcania nemal ani jediný deň, keď by vo mne vnútorne niečo zaškrípalo. Všetko vychádzalo dobre. Celý ten čas som sa cítil ako medzi kamarátmi, a tak sa veľmi dobre pracuje. Človek potom nemá problém skúšať v rámci herectva veci, ktoré ešte neskúsil. A to je zásadné.